

Чому нас хвилює «поведінка та стратегії» під час депресії?

- Певні типи поведінки (в першу чергу, нав'язливі думки та відстороненість) посилюють, а не послаблюють, симптоми депресії!

Нав'язливі думки

- Багато людей з депресією скаржаться на нескінченні нав'язливі думки й роздуми.
  - Ви стикалися з нав'язливими думками? Про які теми зазвичай йдеться?
-
-
-

- Чи нав'язливі думки допомагають вам ...
    - розв'язати проблеми?
    - уникнути проблем у майбутньому чи
    - відволіктися від інших проблем?
-
-
-

Часто нав'язливі думки не приносить користі, особливо під час депресії.

Типові депресивні нав'язливі думки:

(1) Зміст

Нав'язливі думки про ...

- причину (наприклад, причину хвороби)
- події, які відбулися в минулому
- нав'язливі думки («Чому мене так часто переслідують думки? Я божеволію?»)

(2) Тип і спосіб подолання

Жуючи «мисленнєву жуйку» ...

- важко зупинитися, і ми часто ходимо по колу (створюючи «нескінченні петлі»).
- нам загрожує сліпота не уваги (оскільки ми не імпульсів ззовні).

- зазвичай ми не знаходимо «рішення» (на відміну від розв'язання проблеми).
- нав'язливі думки рідко супроводжуються діями (на відміну від планування).
- ваше мислення зазвичай більш абстрактне, узагальнене і не конкретне.

Що допомагає справитися з нав'язливими думками?

... Чи корисно відкидати негативні думки? – **Ні!**

- Відкинути неприємні думки неможливо.
- Свідоме намагання не думати про щось посилений посилити думку (наприклад, «протягом наступної хвилини не думайте про слона!»).
- Ефект посилюється, коли ви намагаєтеся активно відкидати неприємні думки, як-от самозвинувачення («Я невдаха» тощо).

Наведені нижче вправи допоможуть вам справитися з нав'язливими думками:

(1) Знайдіть внутрішній простір. Наприклад, уявіть собі місце, де можна спостерігати за своїми думками, але не оцінювати їх (негативно):

- Сприймайте думку як є ...
- як думку! А не як реальність!
- «Подія» відбувається у вас у голові. Спробуйте зафіксувати думку, але не засуджувати її.
- Спостерігайте за своїми думками, не втручаючись і не оцінюючи їх («Я несповна розуму. У мене знову нав'язливі думки»).
- Уявіть собі відповідну картинку. Спостерігайте за думкою, опишіть її, але не будьте залученими.

Приклад

«Уявіть, що ви стоїте на залізничному вокзалі. Думки — це потяги, які приїжджають і від'їжджають, але ви не сідаєте на них!»

Який уявний простір ви використовуєте?

---

(2) Поєднайте безоцінне сприйняття думок з трихвилинною дихальною вправою:

Спробуйте регулярно робити короткі дихальні вправи (подібні до дихальної вправи на занятті D-MCT):

- Сядьте прямо і зосередьтеся на своєму диханні.
- Стежте за тим, як ви вдихаєте і видихаєте повітря. Ви сприймаєте думки й відчуття, але не оцінюєте їх.
- Розширюйте свою увагу і відчувайте дихання у всьому тілі.

Виконання у повсякденному житті: Коли саме ви плануєте робити дихальну вправу?

Приклад

«Я робитиму вправу щоранку після сніданку».

Коли ви плануєте робити дихальну вправу?

---

(3) Призначте час для нав'язливих думок!

- Ви помічаєте, що у вас починаються нав'язливі думки.
- Скажіть собі: «Я розберуся з цим в інший час».
- Призначте конкретний час початку та закінчення нав'язливих думок. Не більше ніж 15 хвилин і не безпосередньо перед сном.

На коли ви хочете призначити час для щоденних нав'язливих думок (встановіть час початку і закінчення)?

Соціальна ізоляція

У депресивні фази ...

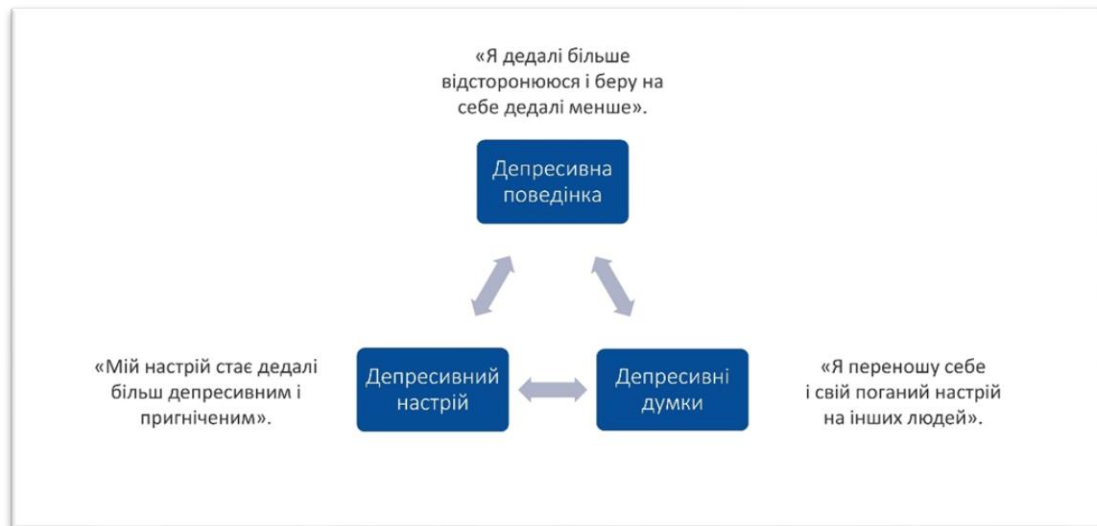
- людям складно взаємодіяти з іншими.
- ви можете часто відчувати, наче інші вас не розуміють («Добре їм живеться», «Мені б їхні проблеми»).
- мотивація щось робити знижується
- ваш інтерес до інших (та їхніх проблем) часто знижується.

Не дивно, що в такі фази у вас з'являється бажання відсторонитися

... Але чи несе воно користь? – **Ні!**

Соціальна ізоляція призводить до замкненого кола.

Замкнене коло

- Особливо у депресивні фази важливо підтримувати контакт з важливими людьми у вашому житті та продовжувати брати участь у діяльності (невеликими кроками).
- Спробуйте розірвати це замкнене коло!

Що допоможе розірвати замкнене коло відстороненості, низької мотивації та поганого настрою у депресивні фази?

Починати завжди складно!

- **Але** пересилуйте себе і зробіть невеликий крок вперед.
- **Важливо:** плануйте те, що вам під силу! Нехай маленькі кроки (наприклад, вставання з ліжка) ведуть до великих кроків (наприклад, вихід на вулицю). Не беріть на себе зайвих зобов'язань!

Приклад

Ви планували прогулятися, але не змогли змусити себе це зробити? Або досі чекаєте, коли випогодиться? Зробіть перший крок: станьте перед відчиненим вікном і відчуйте свіже повітря та сонячне тепло.

Які довгострокові дії ви хочете зробити?

Яким може бути перший крок і коли саме ви його зробите?

Дбайте про найнеобхідніше ...

... але також робіть те, що робить вас щасливими (наприклад, слухайте музику, гуляйте). Дотримуйтеся балансу!

Приклад

«Сьогодні я займаюся покупками. Це важливо. Але потім я спокійно вип'ю кави в улюбленій кав'ярні».

Особистий приклад:

Боріться зі схильністю до замкнутості, демотивації та поганого настрою:

- Продумайте про багато конкретних дій (маленьких кроків) і визначте, коли саме ви їх зробите.

Приклад	Опис Що, коли, як, з ким?
<i>Подихати свіжим повітрям і погрітися на сонці</i>	<i>«Я сидітиму на балконі за чашкою чаю та ніжитимусь на сонечку. Якщо завтра буде гарна погода, я вперше спробую це зробити».</i>

Огляд**Висновки з навчання**

- Певна поведінка (відстороненість) може бути корисною в короткостроковій перспективі (коли ви виділяєте «час для себе»), але може посилити, а не зменшити депресію, якщо нею зловживати!
- Нав'язливі думки не допомагають розв'язувати проблеми. Натомість вони підсилюють негативні думки та почуття.
- Спроба відкинути нав'язливі думки лише підсилює їх, тому такий спосіб не допомагає.
- **Натомість:** практикуйте безоцінне сприйняття (дихальні вправи, вправи на розслаблення, йогу тощо).
- Особливо у депресивні фази важливо підтримувати контакт з важливими людьми у вашому житті та продовжувати брати участь у діяльності (невеликими кроками).

Коментарі

Відкриті питання, проблеми, які виникли, або досвід, про який ви хотіли б розповісти на наступній зустрічі:

Інші коментарі:

ДОДАТОК

Якщо вам важко заповнити додаткові форми або потрібна додаткова підтримка, завантажте безкоштовний додаток COGITO — допоміжний ресурс для тренінгу D-МСТ. У додатку доступно по 1–2 вправи на день, залежно від вибраного пакета. Вправи можна адаптувати і зберегти до обраних. Більше вправ доступні у розділі «Бібліотека». Окрім D-МСТ, особливо рекомендуємо виконати вправи з категорії «Самоцінність і настрій».

Ось посилання на додаток:

